

Nr. 49.

Brasovu,

1. Noembre

1860.

Gazet'a si Fóiea esse regulatu o
data pe septemana, adeca: Mar-
tia. —

Pretiulu loru este pe 1 anu 10 f.,
pe diumatate anu 5 f. austr. iula-
intrulu Monarchiei.

GAZETA

TRANSSILVANIEI.

Monarchia Austriaca.

Unio trium nationum.

Motto: Pe lenga caracterulu celu singularu alu con-
stitutiunii transilvane de mai nainte se ceru
neaparatu unele schimbari afundu tائtore.
Biletulu imperatescu catra contele Rechberg
in 20. Octobre.

Oricandu clasele mai luminate ale romanilor transilvani intem-
piua in discursurile loru istorice, nationale séu politice, intre sine séu
cu altii expresiunea cea din capulu acestui articulu, adica: „Uniunea
celor trei natiuni,” mai de comunu se disgusta, intre curma discur-
sulu, séu și continua cu óresicare amaratiune. Romanii transilvani
adeca tienu si credu asia, cumca acea uniune care a durat dela an.
1437 pene la a. 1848, avuse de scopulu seu principalu asuprile a-
sierbărea si nulificarea natiunii romanesce din Transilvania, eara cele-
lalte scopuri ale ei au fostu numai de a dou'a categoria; mai departe
romanii credu asia, cumea dupace uniunea celor trei natiuni a lostu
fatala, funesta, unu felu de ciuma pentru romani, apoi aceeasi nu a
fostu in stare nici de a naltiá Transilvania la unu rangu de statu,
carele intre alte impregiurari ar si meritatu cu totu dreptulu, cace pe
candu uniu conservá privilegiile particulare, ea sapá si
surpá libertatea patriei; pe candu aceeasi vrea se apere pe privile-
giati in contra presupuselor abusuri si calcari de legi ale potestatii
Suverane esecutive, paralisá (ologea, impededé) si adesea nulificá bu-
n'a vointia si a domnitorilor celor mai omenosi.

Acést'a e in scurtu opiniunea si chiaru credint'a romanilor de-
spre uniunea celor trei natiuni. Ore inse au romanii dreptu a vorbi
cu atat'a drespretiu si ura despre acea uniune? Acesta ar si scopulu
cercatariloru nóstre pentru dilele acestea candu din mai multe parti se
audu óresicare opiniuni cumpantóre intr'acolo, cumca desu citat'a uni-
une dela 1848 incoce a fostu numai suspendata, că si in dilele imper.
Iosifu II., eara nicidcum desfiintata.

Subscrisulu, de si cu condeiulu indoiosu si tremuratoru, va cer-
că o deslegare a susu aruncatei intrebatiuni de viétia, — spre a-
cestu scopu elu va luá la mana o séma de documente istorice si iuri-
dice corespundietóre, cu care de va reesi, se va bucurá si elu, de nu,
se va mangaié cu acea disa cunoscuta: in magnis et voluisse sat.

Eata, la ocasiuni de acestea simte cineva lips'a de cunoscintiele
istorice intru tota puterea cuventului. Ci déca unu membru eruditu
cum este contele Eméricu Mikó, in disertatiunea sa istorica titu-
lata: „Despartirea Transilvaniei de catra Ungaria” *), scrisa cu cea
mai nepregetata grija si petrundere si dedicata academiei unguresci
din Pest'a, recunósce cu destula mare durere, cumca la obiectulu a
carui deductiune istorico-critica sia propusu, ii lipsescu o multime de
documente, si ca in istoria seculului despre care voiesce a scrie **),
afla lacune, pe care tocmai se incércă a le implé, cu catu mai
virtosu ni se potu noue ertá lipsele istorice de natur'a acestor'a.

Istoricii sasesci si alaturea cu acesti'a cei unguresci arata urdi-

*) Erdély különválása Magyarországtól. Irita's akademiai szé-
két 1859 November 1. elfoglalva előadta gróf Mikó Imre II.
Budán, 1859.

**) Cuvintele contelui Mikó: Az ok, a' miért épen e' tárgyat
választottam, egy felőli az, mivel történelmünk e' szakát illetőleg, az
erdőn túl és innen, nem egy helyt találtam téveszítő homályt, tetemes
bezagot az események rajzában, torzítást a' szinezésben, szembe ötlő,

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1
sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se pre-
numera la tota poste c. r., cum
si la toti cunoscutii nostri DD-
corespondinti. Pentru serie „petit“
se ceru 8 cr. val. austr.

rea séu incepetur'a uniunii celoru trei natiuni din documente istorice a
si urmatórea:

Pene in dilele imperatului si regelui Sigismundu pe la anii 1430
40 acelu felu de servitute — pe carea noi o numim uobagia, inca nu
apucase a strabate din Germania incoce in mesur'a in carea strabatú
mai tardiú. Pe atunci tieranii séu satenii aveau se dea nobililoru :
cate unu daru la tota trei serbatorile cele mai mari de preste anu;
se le plătesca dupa marimea mosiorei si numerulu viteloru cate unu
fiorinu și numai jumetate, se dea cate o dí de claca in anu, se
faca mori pe sam'a domnilorù, eara déca ar vof se se mute din mo-
sia, se plătesca mai antaiu cu ce era datori, apoi se se duca; eara
nobilulu care ar vatamá legile acestea, se fia pedepsitu de catra Voi-
vodulu tierii că uuu calicatoru de juramentu, eara tieranulu neimpli-
nindu aceste conditiuni se fia lipsitul de tota avereia sa in folosulu
boierului.

Pe la anii 1435/9 era in Transilvania unu episcopu catolicu un-
guru, anume Georgie Lépes ruditu cu Lorandu Lépes vice-viavodulu
de atunci. Acelu episcopu pe catu de bataiosu si iubitoru de carte,
pe statu si lacomu de avutii incepuse a pretinde că tieranii unguri,
carii se tineea de legea lui, dieciuielele euvenite dupa datin'a vecchie
se i le plătesca in bani si in moneta noua, carea tocmai in acel ani
esise mai grea, eara acésta pretensiune o facea elu pe trei ani. Epis-
copulu Lépes se avea reu si cu nobilii; ci acestia inca iritasera forte
multu pe tieranii, pe carii incepusera a'i apasá si stórcé dupa datina
nobililoru din alte tieri apusene. Intr'aceea Lépes scóte dela regele
Sigismundu in a. 1436 unu decretu aspru, prim care se demanda, ca
tieranii se'si rescumpere diecelele popesci in moneta grea, episcopulu
se pôta asurá si pe cei neascultatori, eara déca tieraniloru in cursu de
o luna nu learu pasá nici de asuransia, se fia supusi la alte globe in
bani. Ci tieranii nu voira nici asia a se supune, din contra ei ince-
pura se amerintie cu resbunare.

Vedindu acestea nobilii, nu numai se impaca cu Lépes, ci spre
a impune tieraniloru, spre a se pregati inca si in contra turciloru
carii earasi stá gata de a coplesti Transilvania, in a. 1437 chiama in-
tr'o dieta séu conventu pe cei de clas'a loru in numeru catu se pote
mai mare, impreuna si pe fruntasii sasiloru si pe secui la Capolin'a
iu comitatulu Solnok alias Zonucu. Acolo cei adunati se impaca mai
antaiu pentru tota dusmaniele cate le avusera intre sine, eara apoi
facu o legatura strinsa intre sene atatu in contra tieraniloru catu si a
turciloru.

Tieranii acum de si turburati isi trimisera si ei pe deputatii loru
la acea dieta. Tieranii unguri protestara asupra impilatureloru epis-
copului si totuodata asupra celor boiereschi; tieranii romani carii nu
platiau dieciuiele episcopului de alta lege reclamara numai asupra ti-
raniei nobililoru; carii acum si ajunsesera pene la barbarica nerusinare
de a se incercá se vendia pe tierani că si pe vite, séu de a nu'i
suferi a se mutá ori unde ar si voitui ei. —

Parese cumca aceste ne'voieli si certe dintre episcopu, nobili
si tierani tienusera mai bine de unu anu. Destulu atat'a, ca tieranii
unguri si romani ne mai putendu suferi atat'a impilare si ne-
dreptate se unira si ei intre sine si armanduse, in tóm'a din an.
1437 tabarira la satulu Olpretu (Alparet totu in comitatulu Solnociu,
apoi trimisera deputati la nobili spre a'i provocá se se lase de asu-
preli si impilar. Intre acestea Ladislau de Chák (Ciacu) Vaivodulu

elfogultságot az egykorú és későbbi történetiök itéleteiben, annyira,
hogy azokból amaz idök hű képet az indokok helyes felfogását és
igy alapos és életré való tanulságok merítését szinte lehetlen-
nek tartom. — . . , —

si Lorand Lépes v. Vaivodulu partilor transilvane, aduse pe atunci la coron'a Ungariei, că comandanți și nobililor earasi unguri și romani, ajutati de secui sub comand'a lui Enrico de Thamási si Michail Jaakch (Jaci) de Kusal, pe la inceputulu lui Optombre se arunca a supra tieraniloru cu tóta furi'a de domni trufasi; tieranii insa tienura astadata fórte bine la bataia; de o parte și de alt'a se facú mórt'e multa; in urma la 6. Optombre ambele parti se invoira la unu armi stitio. Spre a incercá conditiuni de pace se adunara la satulu Apati in comit. Dobacei deputati, anume din partea boieriloru Ioanu de Jucu (Zsuk), Petru dela Turu, Niculae siulu lui Ap'a dela Alm'a (Alimake-rek) și altii, eara din partea „universitatii tieranjiloru“ Antoniu celu mare dela Buda; Ioanu Mestere dela Clusiu, Pavelu celu mare dela Vajdaháza, Mihaiu din Firacu (Virágos berek) s. a. Se crede ca anteu numitii trei capitani ai tieranjiloru au fostu unguri, eara Mihaiu a fostu romanu; ceilalți capitani că și poporulu au fostu amestecati, și alt. Acolo se și facú o invoiéla că sdica și nobilii și tieranii se trimita deputati la regele Sigismundu, eara pene la re'ntorcerea loru cu responsulu tieranii și nobilii se se tienă de conditiunile, pe care leamu enumerat mai in susu.

Intr'aceea regele in 9. Decembrie alu aceluiasi anu murí in Moravia. Aci insa istori'a nóstra are o lacuna fórtă neplacuta. Tótu ce mai scim'u pe scurtu este, cumca nobilii au calcatu conditiunile armiștiului, au datu preste tierani eu bataia si spargandu'i de odat'a au pusu man'a pe cativa capitani de ai loru; pe Antonie l'au taiat u bucăt la monastirea Clusului, pe alti noue insi iau trasu in tiépa la Turd'a; eara apoi totu nobilii nu se scie din ce cauza, in 15. Dec. au datu si focu Aiudului. —

Ci tieranii cu atat'a nu s'au linistit; din contra ei resculanduse din nou in acea earna au adus pe nobili si pe episcopi anume impregiurul Clusiu lui la o strimitore atatu de infricosata, incat capii acelora si anume: Mihai Jakch alu Secuiloru, Deseu de Losoncz, mare capitani alu partiloru transilvane, Stefanu siulu banului dela Losoncz, Georgie siulu banului dela Bahvanus, Andreiu dela Telegd, Niculae dela Bellenu, Ioanu Farkas dela Harina, chiaru v. vaivodulu Lorandu Lepes si altii mai multi nobili in Ianuariu an. 1438 cerura ajutoriu atatu dela Ungari'a catu si dela cele siepte scaune sasesci, „ad exstirpandos infideles rusticos,” spre a nimici pe necredinciosii tierani, precum se esprima ei intr'unu manifestu alu loru cu dat'a din 9. Ianuaria, pastratu in Clesiu monasturu. — Atunci sasii obstrinsi prin uniunea dela Capolu'a promisera si ei in scrisu ca voru veni precum disera „contra aemulos seu iniunicos nobilium, signanter autem ad conterendam nefandissimorum rusticorum proterviam venturos.” Intr'aceea pentruca legator'a nobililoru, secuiloru si sasiloru in acele dile de periculu se fia si mai sigura, capii si deputatiilor loru se adunara din nou in dieta la Turda, unde in 2. Februarie innoira uniunea dela Capolu'a si jurara credintia spre stirpirea tieranilor si — a turciloru *).

Dupa totce acestea scene cumplite de resboiu civilu tieranii au reesitut pentru astadata a'si recastigá drepturile loru atatu in contra lui G. Lépes catu si in contra tuturor nobililor dela — regele Albert, care a iufuruntat aspru pe nobili, eara episcopului Lépes și amăriniția cu pedepsa pentru despoietur'a si tiran'ia lui.

Cu toate acestea eata ca prin uniuine a incheiata la Capalna, renoita la Turda se aruncă fundamente la unu complot permanentu alu aristocratiei romano-unguresci si alu sasilor din Ardeau in contra poporului ungurescu si alu celui romanescu, seu adica in contra tiranilor.

Din acea óra nefericita patri'a sú rupta in doue bucati ; ea ajunse mama buna pentru unii, vitréga pentru partea cea mai mare a fiilor 'sei, patricii si plebei, lege agraria, retragerea plebei la munti ca odiinóra a plebei romane in aventiu.

lu vittorio. —

and the author's name

TRANSILVANIA.

Цілес, дн 29. Октомбр 1860.
(*Urmarile din Nр. trecești.*)

^{*)} Eder, *Observationes criticae* f. 70—75, *Istoria lui Petru Maior* f. 135. *Supplex libellus valachorum* etc. etc. —

моментв'є челв' прецюсі се апропіє, ръвл' дитячітів е дн
спілареа побстрь ші дебве ла тóтъ дитячілареа дельтвратв, дар'
кхр? чіне се дідівлече пе твлдітів преодзіорв поштрі кътв
шал квръндв ла чотіреа жжрпалелорв? аттлоіаїї? ла ачестія,
зінде есте къте вплв'л, ле аж секатв тóтіе тіждочеле че леаѣ
статв дн птіппв' ші аж ажкисв ла non plus ultra; чіне дарв?
реєсппцв Блажвл, Герла, Хрвea таре; Блажвл вре пктереа ші
кіттареа de a bindeka ръвл' de каре птітеште рошъпітів ші
de каре ва авé а се къи еаръш къндв се ва ведé апъсатv; Бла-
жвл се діпппв' фількърв преотв' фърв' еочепдівне а се препвщера
ла жжрпалв рошъпескв, ші къндв с'ар сккса чінева къ съръчіа,
се і дтпвте о речёль ка ачёстъ пттервндв'л дптре чеї че тръ-
іескв птмаі пентрв пптече, ші впнї ка ачеia апої съ се дпсър-
чіпезе а препвтера din лада бесерічев, дкв' din касселе комъ-
паие нв с'ар потé сторче ші препвтерареа ла Газетъ, кът се,
как препвтеръ ла „S. Воге,“ къче Газета дпкъ е офіціаль. —
Аж дбрь Блажвл нв се сімте компетентв а ля ачёстъ шескъръ
ка се сімескв пе преодзії сеї а се лтпіна пе cine ші еї апої пе
попорв? сеї се тéме de дтпвтврі din партеа преодзітів сер-
тмане? че дтпвтврі прітескв пзріпци, карї сімескв пе фїї сеї а
дтпвла ла школьз пентрв бінел'e вітторіял' лорв ші а вршашілорв
лорв? Еарв дкв' нв лъса de капвл' лорв челв пеирченетв ворв
скъпа бре de дарв de сёмъ ші пбте ші де вльстътв, къ нв сад
сілітв се фактв din тражший върбаці лтпінәдї? Мескрі діктатбріч
аж лявл' ла дпчептв Сабінівл, ші азї нв птмаі преодзії, дар' ші
дпвтвцтврі ческв Телеграфвл. —

№ воі маі спорі ворье, къ кре^д, къ орі чіне ш'а^ж днде-
лес^ж че вре^ж, е^ж кв^жет^ж къ аста ар фі deokamdatъ калеа, по
каре маі сіг^жрв^ж пеам^ж пяте прегъті попорвл^ж пе тімпвл^ж хотърі-
торів, де се ва пяте фикъ ші пе алъ кале че^ж че і д^жре ші
а^ж с^жферіт^ж пепт^ж рошън^ж, п^ж вор^ж ав^ж де кът^ж а се в^жквра. —

Де пе дертулъ 88 пърї суперіоре 28/16 Октомвре.
Къ тялъ твлцтіре четирѣтъ фтихъръшіро деенре фтиродиаче-
реа лімбей ротжнѣ пе ма тріевнанеле оффіціале до Трансіланія,
Банат ші до Багарія. Де а стръбъгтъ дисъ ачеастъ ordiпъчівне
ші до зпгі848 челъ тай депъратѣ алѣ ачеасті речнѣ глоріосѣ, —
де ачеаста нѣ dedврътъ къ окї пече дпгр'о газетъ ротжнъ, къ
атълъ тай пншнѣ пертънъ.

Франції б'яковінені фрукти ня не фундукъшіръ фу какза ачеаста венгрікъ; фруктъ пынгмаі фу ачеастъ прівінцъ, чи ші фу алтеле, тотъ аща de nonderосе, — въстремъ о тъчере фоарте аджанкъ. Че 'и-а фі фундукълекжандъ спре ачеаста о ворѣ шті D-лорѣ таі біле; къчі пої ня не пытетъ еспіка. Да ачеастъ окъзіоне сперъмъ къ ня ва фі de прісостъ, деакъ вомъ еспіка конфраціялорѣ б'яковінені: къ фу ашезъміртеле прівітоаріе ма фундукъшіръ ші къватра попорвалі ротъмъ орі ші ыnde, афъмъ ачеесаші токшуміре, прекваш ші респектівій ллышіші!

Конворсіріле консіліарілор роңъпі аň фостіл мінінде атоаре күтре патріе ші пъчігнеа ворð чеа пәрікіннатать de неаміциі чеї векі. Нынайші не'пделендересеа de'нтре Р. Брон. Петріно ші Мочіоніі, не сұрпринце фоарте таре, ші ачеаста кіз атжітінде мінінде въртосб, күтіб de'n конворсіріле de маи 'наінде але Domпвлій Брон Цетріно, ны не трекб пінч одаръ прін минде, а фікейіш да засемене не'пделендересе.

Домнвлѣ консіліаріѣ Мочіонії авѣ тутѣ фрептвѣ де а респі-
ка сіміцімінтеle ші квіцетвріе қынфрацилорѣ съ рошъні din Бак-
ковіна кіар аша, прекът авѣ фреог ші D. консіліаріѣ Строчівайер
де а респіка додінца ротапілорѣ din Ծогаріеа. Квіткъ а фостѣ
ұлсъ пътмаі о грешаѣ d'іn партеа D. Брп. Петріно, ші квіткъ
ші D. ліі ұлсаші а рекъпоскѣт q, о ведемѣ d'іn ҳртътоареле сале
конворвірі, ші таі кѣ самъ d'іn обсервъчівіле D-сале жа дараң
вотвѣлѣ, зікъндѣ: къ кіарѣ d'іn ачea казъ ъші дъ вогълѣ n'еп-
тря шаіорітате, фіндкъ є ғлкредингат; къ пътмаі ғп асітѣ modѣ
поате рекъштіга пспірѣ цара са — фрептвріе еі челе пебъгат
ан сары!

— А н а д е в ъ р ъ , к ъ п е т і к ъ п 'я т ъ д о р і п е ч е н о і т а і ф і е р б і п т е ,
д е к ъ т ъ в є д є м ъ р е с т ъ т о р і т е ф р е п т ъ р і л е ч е в е к і а л е Б ъ к о в і н е ,
к а р і л е с ю н ч іон ъ к ъ р т е а ф т ъ р т ъ т е а с к ъ л а d e c l i n i p r e a e i f de М о -
д а р і а !

Попорялъ помінъ din Бжковіна де винь сашъ пѣ с'а фі тредитѣ **Лукъ** бине din твлеврареа къшівнатъ пріп **Лятерімала** суперепе съп'я скаворядъ din Леополе, къндъ еатъ ші Съп'яеа са Патріархълъ сърбескъ претинде суперепеа ачелейаші цері **Лу** кавзеле вісерічешті съп'я скаворядъ din Карловівії.

Че тоинте nonderoase ворѣ фі дндсплекъпдѣ пе С. Са-
нѣ штімѣ къ секретате; сперъмѣ днѣъ къ ворѣ фі матеріале,
дрептѣ ачсеа de рѫндуљ ал доилеа; шї пешікѣ пн не-а сэрпрінс
мал пъкѣтѣ, декътѣ върбътеаска опупере а Есчеліпдеі Сале D.
Епіскопѣ Хактар шї а D. Консіліеріх Петріо Апконтра ачестей

петиції неінформацією. Спершу таре, къ Еочелінгія са ва шті
запоре фрептвіле церк сале ші Фадъ къ чеі малці епископі
здрешті кърора, о търтвісімъ къ дзрере, Фендзіл релецеопарів
самъоъ а фі влѣ сундъ таре дн окі.

Тимозд лакръчівнї а сосітѣ! ші атжандохе пърдїле — кла-
шік ші дпцеленінда рошънъ din Бкковіна се ворѣ сіл а лакра
и ачелѣ modѣ: ка лакрітіле ші кътвшиле дерей челеі орфапе
и по де лагрэзезие оарекканд ытітѣяѣ єєспинѣ!

T. K...c.

TPANCIJIBANIA.

Сібіл, 12. Ноемврє п. (Cinod‘. Конференціе партійні міжнародні а.) Двірчє афільтм відмінно пісеччне ші референції „Gazeta“ супут ші астъзі таі totd ачелое че ав footd пайнтіе de північна преапалтіві та піфесті ші a діпломатії фінансів та речіві — de ачеса пів кредит къ ачесаши ар потеа півліка зрою штіре таі посітів прівітбрю ла ціпераа cinod‘і гр. ресурсів оптодоксі din 5. ші 6. Ноемврє к. п., афаръ пітмаі декілька фінансів та репродукція ла тімплів ссд дніп вребнік айті жир-штіріл брекаро. Атъта totvshі кредит къ пів веді фі опріші а зіче, відмінно ачелд cinod‘ а деківрсі фі чеа таі випъ opdine ші къ партія чеа таі маре а тембрілорд літі а footd петрополь де пісеччнітатеа моментелорд фінанси каре се афла. Маї департе експъ сперанцъ, відмінно devicіvіlile cinod‘ се ворд півліка фіnіcіs.

Люкът і центръ цінера de конференце квратъ национале съ
емъ въ старе de a ve репорта пътна атъта, къмъ аче'еаш
истъдатъ нъ с'а'в потътъ deckide ші цине дънъ брешкаре форма
иеръте ші допите, еаръ ачеста din каксе преа фірешти. О парте
псемпътъре а бърбацілоръ de капачитате а фосітъ тълътъ тай
ред окзватъ къ честівіле бісерічеші, декътъ ка се'ї та'л ретъ-
и тимъ леажънъ люкъ ші центръ дісквоісна de алте честіві;
цій еаръші по фіндъ сігрі de воінца акторітъцілоръ політіче,
з'а'в с'їтъ а вені ла Сібіів, ші еаръші алції карії а'в венітъ съ
штція брешкът ценагъ de люпреівръръ ші — ворбіа къ тълъ
зесервъ.

Къ тóте ачестеа totă se aflară престе чіпчізечі върбанди
ири се determinară а пы лъса се трéкъ ачеле кътева zile, фъръ
се foloci de еле лпкъ ші ұп альт прівінцъ; аша съ лпкът-
ші, къ totă ғашылақ кътѣ le remace de пріосс, ұлтре даминекъ
жоі, ұлж копсакраръ ұп десватереа үпорѣ честівні ұп ade-
верѣ de віеңъ. Чea тай լыпгъ, аневоібсъ, үкенрі кіарѣ общіннатъ
іеккісінне a декретъ ұтиреціврѣ de дозе честівні. Чea din тъіл-
и ачестеа фѣ: Съ се чёръ demarkare a ші рекъп оштед-
еа пріп о леце фундаменталъ а үпей пърці din Трансиль-
вания de пътънитъ ротъпескъ пептру паціоналітатеа ротъпескъ,
и вотылақ къріотъ ші къ вето, прекът а фостъ ші алжъ өлерділалте-
шідіні пъпъ ла 1848, — сеъ: се стъмъ не лъргъ үпѣ проіектъ
и леце електоралъ къ үпѣ ченсъ de 5 пъпъ ла 20 фр. қонтріев-
иже dipéntъ, din каре ші пріп каре апоі се өврчедъ тóть ор-
ганизаціяна патріе пістре? — A доза честівне греа а фостъ
іітебі оғічіале ші парламентаре. Mai denapte тоци
ири өраð de фадъ о'аð декірратъ пептру автопомія үеріі ші ұп
онтра үпівні есплікате аша, прекът с'а есплікатъ ші декретатъ
чесеаші ұп dieta чеа үпілатвралъ din an. 1848, adikъ de nobis
ine nobis. —

Din ачестеа дікквсієні аж реслтатѣ дозе проекте де пропагате, каре крдемѣ къ къ алѣ Нрвлѣ. се ворѣ по:ea комунікації вілквілї пострѣ, челѣ пвдінѣ дѣпъ есепілвілѣ алтора ші апште віпъ алѣ челорѣ ешите din kondeівлѣ лві І. С. Л. ти Rr. Zeit., ші а сектътрелорѣ че възгрѣтѣ фп Quartalschrift din Сібіївъ, — кареле съ дпквієрѣ де конкласвілѣ ротъпілорѣ din Брашовѣ віллікатѣ фп „Газетъ“ ші дпчепѣ се тракте пе ротъпі кам дѣпъ маніера лві жкппнѣ Ictig din Молдова, каре токма къндѣ піса ші віне ма спінапреа съртапвлї Isonіцъ, апоі totѣ елѣ отріга дѣпъ ажкторіхъ към амѣ зіче, елѣ да ші totѣ елѣ се вайета.

Ляпра алеле а потятъ оссерва орічне дн totъ декарсвій честорѣ діскесіїл впш рапѣ спірітѣ de паче ші впшъ фпде енере кітъ челелалте дозе націоналітъці конлокітіоре; din контръ incъ кітъ олігархії ачелораші се шапіфеста кіарѣ ші фпръ воіа фіев-кірія о речеаель гіедоась, о пе'укредере ші препускії оссті-дате. —

Деконверсията на земеделието и складските събиранета са тримите основни фактори за подобряване на благосъстоянието на България.

Лігошь, до 1. Ноємбре. А фі кредиточошь пацівні сале, кяре як аж пъскеть, як аж крескеть, щі як погреште фп сінвал съє, ка о таємъ дылче, в о деторіа съпть, а фількърі отъ de оmenie. Ачеста е зпѣ прінципів атътъ de съпть, фп кътъ піче Dymnezeѣ нз як поте ресгарна. Перфідѣ пацівні сале поте фі nymal ачела, як а кі іnіmъ нз а стръбътвтъ фпкъ піче о разъ де клятвъ адевъратъ, — а кі іnіmъ е копринсъ de зпѣ интересъ спрятатъ пріватъ ші egoistіkъ, кяре нз аре піче Dymnezeѣ, піче пацівні, чі Dymnezeѣ ші пацівніа і съпт интереселу челе спрятате egoistиче. Интересалъ пацівні постре а фостъ totdeasna, ші актъ фпкъ есть стржисъ легатъ de интереселу ші свєціпераа тропівії gloriosыї постре Ліпператъ Фрапчіскъ Іосіфъ I., ротъ-нвлъ, де къндѣ есіста елъ а фостъ totdeasna, есть ші ва фі кредиточъ Ліпператълъ съвъ констітюціоналъ ші ачеста кредиточъ пеклътіть, о аж dokxtenга. ѽ ротънвлъ ші фп тімпвріле челе греле de абсолютістъ, къ єроістъ версъпдві съпцеве; історіа скрісъ де върбаці къ іnіma drépitъ, е тартбръ de ажисъ фп аста прівіпцъ. Тімпвлъ а сосітъ, ка съ не оріенітъ, ші съ стядіемъ къ тóтъ асерітіа mintei фпцелесвіа ішпортаантъ алъ появії evenimentъ історікъ, копринсъ фп диплома імперіале din 20. Октябрь а. к. Съ не презімъ, се нз стьтъ фп пепъсаре, се не декіарътъ квратъ ші літпнеде фп интересалъ паціоналъ, се дъмъ симе de віéда, къчі съптемъ таіорені, ші татарі дествлъ. Съ нз не абатемъ, дела тотъ че е салютаверъ пептръ пацівніа постре, дѣкъ маі есістъ фпкъ фп пептвлъ постре чева сіміш de віéда, фе'оноре, ші de оmenie. Съ нз не лъсътъ, а не амеі de фрасе фрътбсе ші kondiцівні, чі як корії не заче як іпітъ фпфлоріреа дылчей постре пацівні, пріп үртаге воітъ а і фі кредиточошь пъпъ як тобре, съ не декіарътъ облъ фп интересалъ паціоналъ. Проблема е квпосквтъ, аша пімене нз се маі поте есквса къ пештіпца. Съ не квпощтємъ върбаці de капачітате ші іnіmъ, ші про ачештіа съ і стітътъ, ші съ і фтъръціоштъ ші спріжнітъ къ тóтъ кълдбра; къчі вол дырере! Авемъ ші ас-фелів de ротъні фп тіжлюквлъ постре, карії къ вквріе alérgъ спре а съпа зпѣ тортьтъ етерпъ пацівні ротане, ші маі воіескъ орі ші че а фі, пътai ротъні нз? Ші ачеста о факѣ din каасъ, къ зпї din ei съпт квпвъраці, ка съ нз фів ротъні, алці въпнезъ офічіврі дела контрапаріл пацівні постре, ёръ алці трыескѣ nymal интереселорѣ дорѣ egoistиче, ші пептръ скопхрі спрятате.

Ачестія свят фії ведениї де мати, каре і аж пъсквтѣ ші і пътреште дн сінвалѣ съѣ. Пре ачестія і ва квпште націоне mal търzi, ші історія націоне ромъне і ва днсемна дн націоне сале къ овте де тръдъторі, ші въпзъторі. Днсе ші пъль къндѣ дрентълѣ жъдекъторіа ва езіче сеңінца престе ей, тъстре і кон- штіопца свфлетълї, дѣкъ пъ аж adopmitѣ ші ачеста де totѣ дн ей, пептрѣ кріма каре о фактѣ, днпплъптъндѣ квдітълѣ де торгѣ дн inima мати сале.—Декътѣ съпрематісацї mal бине торці!

Мәділ, тұлға.
Он гаріа. Аічі се факт адептірі неконцептік жүпре шарнардың шілде Тотың се легаръ жүпре сіне ачей шарнарды, ке съ діңъ көтөтъ търиа жу тóте пегбаделе по!ітіче үтердъ ла үтердъ ші спате ла спате. Мал астъ прітъваръ се ворбіа, къ ар фібевтѣн үпіи веңіпі ші съпнде де омѣ, а ла Катіліна, къ ны воръ одихпі пъпъ че воръ рееші. Анои чінен ны штіе de асеменеа жұрьтінте ші din паргена алтора маі четекъ істория дела 1437 ші 1613—1636 ші ва афла асеменеа конфедеръціяның жүптіріте кө жұрьтінте ші жүпре азайші ар 'еңен' (везді істориялық Iларіанын пап. 248, ed. a II.)

Em. Ca Pr. kapdinalg прімате алж Ծпгаріе emice о прокіттаре
лп лімба матаръ, славъ ші церманъ — кътъ кредитніоші сы,
лп каре аратъ բвкѣria, къ Ծпгаріа еаръші таі тръєиште ші се
ва administra de cine ашгерпъндші dopinchele ші пълпкоріле
пріп капчеларіе ла рецеле съл лп лімба матаръ, ші се фіетоді
къ ірітъ բвпъ, къ тóте се ворð фаче къ լнчегахъ.

Конферінцією прелімінарі дея Стрігонь, опдинате де Mai. Са пептрівка се дефігъ модвлѣ алецерей де реїреожитъчіє ла дієть, пѣ пакакъ mariapilor. Еї стаѣ къ тодѣ adinsvâл пе modvlѣ алецерей dнпъ aptiklї diezel din 1848. Каш пе ла 20 Ноембрю се ворѣ deckide тї ачесте конферінціе, че вор ста din 90 тембрі алѣ кърор реслтатѣ флѣ ашгептъ шї mariapilї ardeleлі, ка фп пѣтереа зпізнеі пропажіяте фп an. 1848 се зівѣ валорѣ шї пептрів Ardealz. — Deacea mariapilї ardeleлі пѣ вор се штіе пішіка de капчеларії трансільванѣ dнпъ кът скріе „Magyar Saito“ къ тобѣ ачестеа файта черквѧ, къ сѣй коптеле Nadawdi, сѣй гр. Keméni сѣй копт. Miko се ва densmi d' капчеларії: шї коптеле Nadawdi ар фї чеа mai пішерітъ персоналітато, каре ар твл-ихті пе товї.

Dieta притъмъ е отържътъ със цинкъ до Пожонъ, където се фактъ

Ла оккупареа постэріорѣ днр адміністрацію позъ ші ла губернія се ва ла тотъ прівінца ла амплюації чеи че фаръ днр ап. 1847 днр шербідѣ пъблікъ.

Конте ле Да і еаръші еши кв 8нв арт. днр „Banderepъ“ днр каре аратъ касса. де че пъсъ тълпітії тої таїарії кв діплома ші скрісоріе де тънъ din 20. Окт. — Деачеа, зіче: къчо пъ с'а датъ ашпестіе үндераль пентръ кріше політичес; къ пъ с'а датъ тотъ, че поседерь еі вро 600 ап., ка се контине памаі дела 1848 днпітре; къ лі с'а лзатъ інф'юнда дела тілідіе ші фінанс, dape, отържреа предзаклі стре; къ Воіводина ші Бънгатлік пъ о'а днкорпоратъ фанталтії, ші Краодіа кв Славопіа пъ с'а рекв-посквтъ некондіционатъ, къ съніт съпсе коронеи Ծнгаріе; къ дрептлік леісілацію лі о'а mediatizatъ пріп сепатлік імперіалъ, прекъндѣ таі памітъ днл аве пътіа кв речеле комплі; пентръкъ тої аштепта регіонареа пресеі ші стерчереа топополія де тъ-бакъ кв стръмтареа лаі днтр'о контрівдіе таі пътіпд апъсътіре; къ се спера впівпеа Ardealвлі фантікъ; къ е тѣшъ, къ кодичеі чівілъ австріакъ ва ретънѣ ші пентръ Ծнгаріа; пентръ къ се аштепта dicta днкъ днр ап. ачеота, denumirea valatіялі, днко-ропареа ші modulъ алецерія дела 1848; пентръкъ днр ап. віт. се потъ стръмата лакрврія аша, днкътъ dieta ші днкоропареа съ се амъніе denарте; — ші къ кредеа ші dopia, къ челемалте по иоръ цертане славе воръ пріті копетітії басате пе впъ ас-тінеа пріпчіпів автономії констітюціоналъ, ка съ пъ се пеरъ днр елементе стръніе. — Ծнгарій аш датъ тъна кв попоаръле сла віче. —

— La 60 офіціалі жадекъторешті, че фаръ днр Ծнгаріа, се кавътъ актъ локъ днр чекрвілі трібвалтві апелатівъ din Biena, спре а оккна аколо локрі de шербідѣ, фіндкъ din Ծнгаріа есъ днспонівері. —

Cronica strâina

Din кътпвлі лактіе конгінвтъ репортлікъ, къ днпі оккупареа Капает пріп капітічніе піемонтеїї кондевші кіарѣ де речеле Вікторъ Емануелъ се днпірвтаръ кв пеаполітанія ла Гарігліано кв атъта търіе, днкътъ пеаполітанія лъсъндівши кортвріе, каръле ші матеріале де ресбоів фаръ ръсіпіші ші 'ші къттаръ оккупареа пріп фагъ днр фортулі Гаєті; днсь піемонтеїї гонніді din дрептъ, о парте таре din gonії че ретъсесе афаръ де фортулі се днкіпіші піемонтеїїоръ, карій оккпасеръ челе таі впісъ пісідівши do вndе потъ аменінда Гаєта. Ава Гарігліано о треквръ піемонтеїї по З локрі deodatъ ші de кътръ таре ко ръбію днкъ днчепасеръ а бомбарда асупра Гаєті, днсь фран-дозій опріръ фокрвілі din партеа de кътръ таре, съпѣтъ стеамътъ, ка се аівъ речеле пе вndе скъпа. — Акту се лакръ ла лакреа Гаєті. —

5 Еропе романе din ресбоілі ачеста фаръ гратіфікате кв пецівне de 12 Декаті пе лакпъ, Съп'їлованора в пріма еропів днітръ челе тъніе че аш Іватъ арта пентръ лібертате. —

Дн 27. се днпілі Гарібалді кв речеле Вікторъ Емануелъ ла Съп'їагато ышибі кълврі, речеле днр впіформъ де үндераль ші Гарібалді днр кътпшъ рошіші ші вврпвсъ. Dиктаторлікъ къларе днші дете тъна речелві ші і zice: Cire! днші предаі тотъ діера, че о оккпіа днр паміле Dtaile, днр фантъ днсь памітъ днпільче Капча ва фі а постръ. Днпъ о астфелів де оккпаре песте еарпъ тъ воів ретраке днр скотічіа тіа ла Капрера; днр прітъваръ таі тръндѣ днмі воів кътга впъ алтъ кътпшъ де ресбоів — афаръ din Italia — ші кв артата Dtaile ші колакраре тіа Italia ба дебені вна. — Речеле респінсе: Днші тълпітескъ ші сперѣ, къ воів памітъ лакра кв Dta днр къпделецире. Кредѣ, къ Dta ті ешті пъ памітъ че, таі впіш, дар' днкъ ші вп'ївлі таі амікъ.

Днпъ ачеста аш черчетатъ тъні табера ші с'аі dscă la пісідівніе оккпате. —

Літр'ачеа ла апа По се днпітпмѣ о атакаре днтр'о ап-постэріе піемонте ші челе австріаче, че фаръ днпітате днтр'о Реверо ші Сепніде, каре апкласеръ а да ші фокъ впії днтр'а-дїї; есккъндівши піемонтеїї, къ пе'пцеленцереа с'а іскатъ din партеа гардістілоръ челорѣ nedісчілінії, о'а домолітѣ дншітнії; — днсь тоте се прегътескъ ла о таре лакпъ війтіре ші de o парте ші de алта.

Кавврѣ кв Пріп. Napo'eonъ скітвъ тареі ла скріорі, еста днкредінцізъ пе Каеврѣ, къ Ліпператлікъ ва тіжлоі Венедія пентръ Italia фаръ de арте пріп револіфікаре кв алтъ памітпшъ днр Opientѣ пе ла Dнпіръ. — Emigratiї таїарії се въдѣ decar-тії пріп діплома din 20. Окт. — Днсь Коштгѣ предікъ dec-тії тареа Австрії ші револікъ днр Ծнгаріа ші Польша. —

АНГЛІА ПЕНТРЪ ИТАЛІА. Не вомѣ adвче аміцте, къ о днпішъ а ла L. Ion Реселъ din Августъ 31. а. к. кътръ солвій din Capdinia десфѣтвіеа італіенілоръ атакаре Венеції. Акту

емісіе L. Ion Реселъ аштъ днпішъ кв datъ 27. Октомбрѣ а към квріпсъ кълві днр сімвреле лаі е: къ кабінетвлі din London пътіе а пъ реклопштс, къ італіенії аш автѣ ввпеле сале тем-ірѣ а се сквла днр контра губернаторѣ лорѣ. Англія днчі пътіе къ пътіе деспрова тішчареа лорѣ ші прочедеріа дн Вікторъ Емануелъ днр фавбріа лорѣ, чи кв ввквріе днші дндрѣн прівіреа са la спектаколвлі, че, пъсъ пе счепъ впъ попорѣ днтр'г, каре се окніш къ ачеса, ка днпіре сімпатіеа ші допі-діе Европеі пентръ трівтфлі лорѣ съ'ші edіfіche лібертатеа са. — Ждрапале цертане съ днтр'євъ актъ, дѣкъ конференціеа dela Варшовіа decanріоваръ евеніментеа din Italia днр пріпчіпії, аш днпішъ а і L. Ion Реселъ, бре пъ ва фі впъ респінсъ фъръ ре-сервъ тогъ din пріпчіпії апвсанѣ la челе днркіеа днр Варшовіа? —

Дела Кор фаг се телеграфізъ, къ днр портглі de аколо стаі корьбії de лініе 5 (італіенії?) днші енгліз ші днші фрегате ен-гліз се ашгептъ кв днші твѣ кв твпірѣ кв вічадіраллі Мар-тінѣ дела Малта. О парте а флоцеі енгліз са терце ла Катаро, днпъ към се ворбеште.

Дела Тріестъ се респіндеіште файша, къмкъ губернаторѣ постро-стъ днорі а чеде Англії о інсль днр тареа adriaticъ, днр пріп, ка Англія съі лесе зече корьбії de лініе.

ЦЕАРА РОМЪНЕАСКЪ ші МОЛДАВІА.

Іашії. Маі тълте памірі ші пертвтчієні с'аі фъквтъ пеп-тръ ратвра жадекътореаскъ а Moldovei. Шпнъ къндѣ Moniгоріїа офічіалъ ва вені съ пе спіе каре ші кътѣ съпѣтъ ачеле памірі, поі не абініетъ де ла орі че пътре ам памітъ съ пе днмѣ. Съп-тешъ днсь днпішъ де а днрцістра кв сінграпцъ паміріa Domnului Papіj Iaprianъ днр фыкчівлеа де ждракопсілтъ а Moldovei. Дншіеалъ, есте авторлікъ таі тълторѣ скріері інтер-ре-санте, інтре каре вомѣ паміt Istoriea Romanilor din Dacie a sі regіoага, аш фост професорѣ днрептлікъ пеплі ші статістікъ таі in anii треквді ла колеївілі din Iashі, зnde а дебятатъ кв впъ съкческъ dewnѣ de o връстъ ші o іnіmъ рош-песакъ ка а D-сале.

Аша дар, пъ вомѣ пътке каліфіка ачеса паміріе декът дре-шъ ші екітабіль; декътъ впъ омаїш adвсъ терітлі, штіпнї ші патріотіствлі.

Ат чере днсь паміріеа ка се фачотъ о сінграпъ обсер-вчівпе: прекътъ штімѣ, D. Iaprianъ, ера днсьрчінатъ de губер-пътпмѣ днр впіріе съвропі; къ о місівніе спечіеа ла дндрествлі де опоріфікъ пентр'ю четъдуалъ целосъ де чертітвдінеа історіеа на-ціональ, mісівніе адекъ, де а кътріеа таі тълте статврі але Ев-ропеі, ші а се інтродзче пріп таі тълте бібліотічі інсемпітоаре спре аднпареа орі коніареа доктіментелорѣ atinргътоаре de історіеа, днкъ атътѣ де некомплектъ а Ромъпілорѣ. Din партеа таі тълторѣ губернѣтіяа цертане с'аі фостъ datъ D-лаі Iaprianъ, тоате днвоірелъ ші днлеспіреле че се ші потъ аштепта de ла піште губернѣ а впор днші че стаі днр фркпгра чівілісаціоніе моп-дерне. Есте впъ фактъ добедітъ къ, din къвса песнаторічіеі по-лічіе ші а пепорочіелорѣ евеніменте че аш треквтъ престе ц-ріе Ромъпіешті, доктіментелорѣ atinргътоаре de історіеа національ, — ба кіар ші архіва днрілорѣ, — деспърѣндѣ, аш ажкпсъ памітъ din бібліотечіе Варшавіе, Krakowіе, Летберглі, Bieniї, Петербургъ, Пестеі, Сокхолмлі ш. а Еі біпе, пітік n'ар фостъ таі пречіосъ центрѣ Ромъпії декътъ днчереа пъпъ днр ка-пътѣ а місівніе че аззітѣ кв сінграпцъ къ с'аі фостъ днркреді-датъ D-лаі Iaprianъ.

Маі тълте органе а пресій Ромъпіе лібере, таі тълдї бър-ваді компетінці аш рѣдікатъ гласріле лорѣ пентръ ачеста с'аі фър-шітѣ, черъндѣ ка се інсітівзезе саі сочітъці, саі місівні, каре пе конта Стагліві съ візітезе капіталіїе ші бібліотечеле стреіне. енре аднпареа доктіментелорѣ требвічіссе la o історіе крітікъ а націоніеі.

Съ фаче de штіре, къ репрессантаніа (епітропіа) с'аі. віс-річії чеі тарі ортодоксе, къ храмѣвъ с'аі. Іерархъ Ніколае din Braşovѣ, воеште а да днр апенди кв лічітадіе (la mezat) тошіа вісірічії, Kakalekї вені i Peda Barbuлvї, афлътore днр Цера ром. днр жадекъ Бэзъвілі, ші хотъреште, ка ачеста лічітадіе съ се факъ ла каселе вісірічії сале din Braşovѣ днр Dămineka чеа таі din тъів днпъ празнікъ cc. архангел Mihailъ ші Гавріїлъ, adikъ днр 13./25. Нbre 1860 днпіште de amézi.

Пентръ ачеса днрітії де а ла днр апенди памітіа тошіе, днрзестраді кв кавдіопеле квітічбсе, воръ віпевоі а остані de зіоа съсъ днсемпіатъ ла локрві хотържів днр Braşovѣ, зnde дн-памітѣ de лічітадіе воръ авса прілежѣ кв тотъ днлеспіреа de а чеі kondiціїліе арпенди. Braşovѣ днр 19. Септ. 1860.

Репрессантаніа вісірічії.

2—3